

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.
 Előfizetések és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.
 Helyben előfizethető: a szerkesztőségénél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben.
 Egyes szám ára 5 kr. o. é.
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordautó szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, I-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségénél, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Pesten: Haasenstein és Vogler Uriutza 13. Lang et Schwarz, Fördönteza 1. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart. Nyilvált sora 20 kr.

Előfizetés

„Kolozsvári Közlöny“-re.

Megjelen naponként
 egész nagy iven.

Előfizetési árak: egész évre 12 ft o. é.
 kilencz óra 9 „ „ „
 félévre 6 „ „ „
 évnegyedre 3 „ „ „

Az előfizetések egyenesen a szerkesztőség-hez küldendők be.

A „Kolozsv. Közlöny“ szerkesztősége.

Pest, mart. 31.

— A képviselőház mai zárt ülésében Szilágyi miniszterelnök kijelenté, hogy ő felsége Gizella főhercegnő esküvői ünnepélyére a két ház elnökét s küldöttségét szívesen látja. Indítványa folytán a ház küldöttsége 15 tagból fog állani, kiknek kijelölésével az elnökség bízatik meg. A megbízás folytán elnök felszólítja azokat, kik e küldöttségben részt venni akarnak, hogy nála jelentkezzenek. Ezután Kerkapoly pénzügyminiszter jelenti, hogy a harmadik államsorsjáték jövedelme (mintegy 100,000 frt) ő felsége helybenhagyásával a kincstári munkások árva részére föllálandó menház javára levén fordítandó, ő felsége fölkérétnék annak megengedésére, hogy ezen intézet Mátyás király egykori zólyomi várában helyeztettvén el, „Gizella-menház“ nevet nyerjen, s ő felsége egyszersmint annak védnökségét is elvállalni kegyeskednék. Az általános helyesléssel fogadott előterjesztésre csakis Osanády Sándor tette azon böles és patriotikus megjegyzést, hogy Mátyás király régi vára „Gizella-vár“-nak nevezetnék el. — Tisza Kálmán a szünidők iránt intézett kérdést a miniszterelnökhöz. Szilágyi elmondá, hogy nézete szerint több érdemleges ülés nem lenne, a legközelebbi ülés napját (hozzávetőleg ápril 25—26-ka) az elnök adná tudtul; a közvetlenül aztán megnyitandó ülésben pedig, ha a kormány akarata szerint menne, mindenekelőtt a leszámítoló bank, az 1874-ki költségvetés, a keleti vasut ügye, a nagy vasuti szerződés, s a határvidék polgárosításához szükséges intézkedések tárgyalatnának, május végén pedig mindenesetre kezdetét venné a nyári szünételés.

Pest, mart. 31.

— A képviselőház mart. 30-án délben rövid ülést tartott, melynek fő tárgyát a budget törvény megszavazása képezé. Ma márt. 31-én az osztályok tárgyalják a leszámítoló bankról szóló törvényjavaslatot, 1 órára pedig zárt ülés van kitűzve, melyet nyilvános ülés követ. A zárt ülésben (lásd fenn. közleményünket) azt vitatják meg, hogy a ház miként legyen képviselve Gizella főhercegnő esküvőjén. Ápril hónapban a ház aligha tart érdemleges ülést; a képviselők legnagyobb része ápril első napjaiban elutazik.

A delegációk Bécsben ápril 1-én tartják első üléseket. Az osztrák delegatió ülése 11, a magyaré 12 órakor lesz. A magyar delegátusok ápril 1-én utaznak fel, s remélik, hogy husvétig a tárgyalásokon átesnek. A delegatióális előterjesztések már mind készek, s azonnal kiosztatnak; kivételt a „vörös könyv“ képez, mely mint tavaly, ugy most is, néhány nappal később osztatik szét.

A horvátokkal a kiegyezkedési tárgyalások folytatnának, s a mai nap folyamában is mindkét fél részéről közös értekezlet fog tartatni. Az eddigi bizalmas tárgyalásoknak volt némi eredménye. A pénteki első közös találkozás alkalmával a horvátok a kiegyezés pénzügyi oldalát illetőleg tagadták a magyar részről alkalmazott kulcs helyességét, s azt állíták, hogy más számítás használtatott Ausztria és más Horvátország irányában. Az e körül folyt viták oly élt öltöttek, hogy közel állottak a tárgyalások megszakításához.

Vége abban történt megállapodás, hogy a horvátok is négyes albizottságot választottak, mely a magyar rész hasonló albizottságával közösen volt megvizsgálandó a mindkét részről, az illető állítások támogatásul felhozott okmányokat. Ez értekezlet, illetőleg vizsgálat szombaton este ment végbe, s azon eredménye lón, hogy a horvátok meggyőződtek a pénzügyi részre vonatkozó fentebb említett állításuk tarthatatlanságáról. A mai közös értekezleten valószínűleg tüzetesen megvitadják a kiegyezési törvény politikai részét is.

— A magyar leszámítoló bank Bécsben. A „N. Fr. Presse“ jelenti: Az alkotmánypart clubjában szombaton azon indítvány, melyszerint a magyar leszámítoló bank tárgyában a pénzügyminiszterhez interpelláció lett volna intézendő, elejtetett. Az indítványnak ezen sorsa mindenesetre kapcsolatba hozandó a tanácskozmányok egész sorával, melyek csütörtök óta napoként a kormány és az alkotmánypart kiválóbb tagjai között a magyar leszámítoló bank érdekében folytak. E tanácskozmányban részt vettek Herbst, Plener és Brestel, valamint több az ipari körökhöz tartozó képviselő, mint Wolfram, Dormitzer és Fürth, továbbá a miniszterelnök és pénzügyminiszter. Különben a jövő hét első felének valamely napján e kérdés a clubban ujjog fog tárgyalatni.

Legújabb táviratok.

Zágráb, marc. 31. Ápril 15-én Varasdon ujjog fog megalakítatni a községi tanács és hatóság. — A helybeli nyugdíjasok emlékiratot intéztek az országgyűléshez a nyugdíj fölemelése tárgyában.

Zágráb, mart. 31. A magyar pénzügyminiszter rendetele folytán az adóvégrehajtások Verőcze és Szerém megyéknek inséges vidékein sept. 1-ig felfüggesztettek. — A varasdi község tanács választása ápril 15-én lesz.

München, mártius 31. Azon hir, mintha alkudozások folytatnának a bajor seregnek a német birodalmi sereghöz való csatlakozása tárgyában, hivatalosan megczáfolatik.

Barcellona, mártius 31. A fölkelő csapatok vezére Saval törzskarához beosztott Bonald vicomte elfogatott. A francia konzul ennek szabadon bocsátatását kérte.

Somssich Pál beszéde.

Somssich Pál: T. ház! Nem szólaltam volna fel, ha előttem szólt képviselő ur végzavaiban egy testet nem állított volna fel, melyet nem fogadhatok el. Ő t. i. nem csak azt tagadta, hogy nálunk valásszabadság és egyenlőség van, hanem azt is állította, hogy ennek ellenére ülnek egy vallás főpapjai a főrendiházban, és gyakorolja a legfőbb kegyuri jogot ő felsége. Egyik sem áll. Hogy a főrendiház ma valóságos anachronismus, igaz, de létezik és ott a földbirtok van képviselve. (Ellenmondás balfelől.) Ez eredete, historiai alapja ez kérdésnek, kérem, vajjon azok, kik az aristocratiát először képezték és elváltak a képviselőháztól, átmenvén a főrendi házba, nem voltak-e fölbirtokosai az országnak? A főpapok is mint fölbirtokosok

sok jutottak oda. (Ellenmondás balfelől! Helyeslés jobbról.)

A patronátusi jogra nézve pedig azt vagyok bátor megjegyezni, hogy ez szintén nem argumentum arra, hogy nálunk államvallás van, hanem legfőképp azt igazolja, hogy a patronátusi jog átszövődik a katolikus egyház egész szervezetén, elkezdte a legalsóbb plebániától egész ő felségéig.

Azok, kik a patronátusi jogot gyakorolták, ezt azért gyakorolták, mert az egyház szervezetében fekszik, s azért ez nem bizonyíthatja azt, hogy a catholicus vallás állami. (Helyeslés jobbról.)

Egyébiránt, mivel már felszólaltam, engedje meg a t. ház, hogy Ghyczy Kálmán t. barátom hat. javaslatára egy pár észrevételt tegyek és annak kedélyessége által nem csábítatván el, legyek bátor annak komoly oldalát megvilágítani. (Halljuk!) Nem hiszem, hogy a t. képviselő ur és a t. ház az 1791. XXVI. törvényt meg akarná változtatni, akár általánosságban, akár XI. §-ára nézve; azt sem hiszem, hogy azt egyoldalulag akarná magyarázni, t. i. nem egyenjogulag, nem egyenlően minden vallásfelekezetre, hanem csak a protestans és többiekre nézve, a katolikusokra pedig nem. Már pedig ezen törvény, mely ha történelmének tekintjük hosszu czi-akodás megszüntetésére hozott, az által szerzett általános megnyugvást, hogy épen az alapítványokra nézve kimondta azt, hogy az actualis állapot tartassék fenn és minden felekezetenek alapítványa, kivéven az Apaffy és Szilvay-félt, biztosíttassék. Ha a t. képviselő ur ezen törvényt nem akarja megváltoztatni, sem egyoldalulag magyarázni, akkor véleményem szerint határozati javaslatát csak két szempontból terjeszthette elő. Az egyik szempont az, hogy ezen alapok között, melyek most „katolikus alapok“ nevezet alatt kezeltenek, léteznek vagy létezhetnek ily természetűek; a másik szempont lehet az, hogy mindazért, a mit egy magyar miniszter mint miniszter kezel, aziránt felelősséggel tartozik, még pedig nem másnak, mint a törvényhozásnak.

Az azonban véleményem szerint ezen két szempontból nem következik az, mit t. barátom határozati javaslatában előadott, hanem igenis az, hogy ha ezen javak természete nem kétségtelen, vizsgáljuk meg azokat és küldjünk ki bizottságot, mint azt Hoffman t. képviselő ur indítványozza, hogy megismerjük azok természetét, mert ha alkotmányellenesnek tartjuk azt, hogy a mit egy miniszter kezel, arról felelős ne legyen, akkor vonjuk el tőle, hogy ne kezelje többé. (Mozgás balfelől.) De azt mondani, hogy azért, mivel e javakat ő kezeli, az 1791. XXVI. törvények által biztosított alapítványi természetük ellenére, azt a mi kezelésünk alá vegyük, erre meggyőződésem szerint nincs joga a háznak, mert oly valamire terjeszkednék, a mire törvény szerint jogositva nincs. Ha ezen alapoknak természete megvizsgáltatik és kiderül, hogy azok közt vannak olyanok, melyek nem specialiter katolikus természetűek, akkor azokra nézve a törvényhozás intézkedhetik. (Helyeslés jobbról.)

A miniszternek azon állítására, hogy a törvényt határozat által nem lehet megváltoztatni, azt felelte Ghyczy Kálmán t. barátom, hogy van már e tekintetben törvény, az 1848. III. törvénycikk. Megvallom, abból kiolvasni nem tudom azt, hogy mindazt, a mit az államnak eddigi hatóságai kezeltek, vegye a ministerium különbség nélkül; az nem olvasható ki abból, hogy azon alapok is hasonló eljárásuk, melyeket a kormány mint creditarius, mint megbízottja valakinek kezel. Mint előbb említém, a patronatus keresztül van szöve a katolikus egyház szervezetén, ő felsége mint summus patronus kezelte, illetőleg kezelte ezen alapokat mint a katolika vallásnak, akkor még államvallásnak főpatronusa, kormánya által.

De facto vette tehát a kormány ezen alapok kezelését a nélkül, hogy ezek egy természetűek lennének a többi általa kezelt alapokkal, melyek iránt a háznak felelősséggel tartozik.

Azt mondta Ghyczy t. képviselő ur, hogy a patronatusnak egyik legfőbb előjoga az érsekek és püspökök kinevezése, s ime azt ő felsége szintén miniszteri ellenjegyzés mellett gyakorolja. Tökéletesen igaz; mert mint előbb említettem, az érsekeknek s püspököknek nálunk politikai állásuk,

politikai jogaik, politikai előnyeik is vannak, természetesen tehát e tekintetben a ministeri ellenjegyzés. (Egy hang balról: Komoly beszéd ez?) Ugy gondolom, nagyon komoly. Azt mondta a t. képviselő ur, hogy az alapítványok közt vannak olyanok, melyeket az állam rendelt törvény által bizonyos czélokra; az ilyeneket a törvény által megváltoztatni joga van az államnak.

Nem tagadom! Hanem azt kérem, hogy csak a katolikusokat egyedül kívánja a t. képviselő ur ily tutela alá venni? vagy csak ezeket akarja minorenitásban tartani, hogy ne kezelhessék saját ügyeiket, azt híven, hogy nem lesznek képesek a maguk lábán járni, ha megszűntek lenni egy állami privilegiált vallásnak tagjai? Szabad tért kell nekik engedni, hogy megalakulhassanak egyszer mint autonómikus testület és elfogják dolgaikat ugy intézni tudni, mint bármely más vallásnak (Helyeslés jobbról.) Vagy ha áll az, hogy minden fejedelmi alapítvány az országgyűlés ellenőrzése alá tartozik. Más vallásnak is van ilyen alapítványuk, pedig legkevésbé sem volna jogunk azok ellenőrzésébe avatkozni. (Helyeslés jobbról.) Igen helyesen jegyezte meg Bartal t. képviselő társam, hogy a kat. vallás megszűnt állami vallás lenni, és most azon sorban részesül, melyben részesül egy atyának különös kedvezésekben részesült egyik gyermeke, kire, midőn az atya elhal, a többiek az osztályban mindnyájan rá rohananak. (Tetszés jobbról.) Azt hiszem, hogy egyenlőség és egyenlőség szabja meg az igazságos mértéket, mérjünk ezzel egyiknek és másiknak, és ezért szükség, hogy mielőtt átvénne az ország ez alapítványok kezelését, vizsgálta meg azok természetét. Ha megvizsgáltatta, s kiderül, hogy mi az állam, vegye azt át, s ha kiderül, hogy mi valamely felekezeté, adja azt annak át. En nem tudom, azon egy vagy fél évig, a mig ezen munka fog tartani, oly nagy szerencsétlenség lenne-e az, hogy ezen alapok eddigi helyzetükben megmaradjanak. (Helyeslés jobbról.)

Ennél fogva egy más osztálynak megnyugtatósa végett kérem a t. házat, ne fogadja el Ghyczy t. képviselő társunk határozati javaslatát, mielőtt nem küldetett volna ki a bizottság s az nem adta be jelentését Hoffmann t. képviselő ur indítványa szerint. (Helyeslés jobbról.)

T. ház! Igaz, nem élünk a középkorban; igaz hogy a vallásos buzgóságnak azon neme, mely akkor létezett, nem létezik többé. Hála Istennek, ezzel nem kell küzdenünk. Hanem én tudom azt, hogy bármely lanyha vallásus legyen bárki, a maga felekezetén nem szeret, nem enged osorbat ütni, nem enged igaztalanságot elkövetni. Kérem melyik ut vezet a megnyugtatóra? Az-e, melyet t. képviselő társam Ghyczy indítványa jelöl ki, vagy a melyet Hoffmanné? Azt gondolom, ez utóbbi. Az első miért nem? Azért? mert effective controlleria alá vesz oly vagyont, melynek természete még az ő nézete szerint is kétséges, s mert hiába mondja, hogy nem praesudicial; a tények erősebbek, mint a szavak és ily tett már magában praesudicial, (helyeslés jobbról) mert a képviselő ház beleboacsátkozott oly valamibe, a mi nem áll jogkörében. (Helyeslés jobbról.)

En ezen megnyugvást tekintetből igen kérem a t. házat, legyen szíves minél előbb elfogadni Hoffmann Pál t. képviselő ur indítványát, azután beszélhetünk e kérdésről. (Élénk helyeslés jobbról.)

Országgyűlés.

A képviselőház marc. 29-iki ülése.

Az 1873. évi államköltségvetésről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Szell Kálmán előadó: Miután a t. javaslat a képviselőház határozatai alapján szövegeztetett a pénzügyi bizottság által, annak indokolását feleslegesnek tartja és azért ajánlja annak elfogadását, megjegyezvén, hogy a bizottság a még fedezetlen kiadásokra nézve a ministeriumot t. javaslat betérjesztésére javasolja utasíttatni.

Ghyczy Kálmán kijelenti, hogy a budget tárgyalása alkalmával több határozatot fogadott el, s nem igyekezett semmi akadályt gördíteni az elé, hogy az ország szükségletei fedeztessenek. Most a költségvetés a ház asztalán készen fekszik; mely-

nek elfogadása után bár mely kormány folytathatja a kormányzatot, s így elérkezett az ideje annak, hogy a ház komolyan fontolóra vegye azon kérdést, vajjon a megállapított költségvetés fogantatása a kormány kezébe, oly államférfiak kezébe van-e létevé, kiktől az államháztartásnak czélszerű kezelése, a megoldást váró nagyszabású reform-kérdésekben a vezérlet bizony várható-e? E kérdésre „nem”-mel felel, s ezt az ezen országgyűlés folyama alatt beterjesztett törvényjavaslatokkal, illetőleg számos fontos megígért tvjavaslat be nem terjesztésével indokolja. Kijelenti ennél fogva, hogy a javaslatot a részletes tárgyalás alapjául sem fogadja el. (Helyeslés balról.)

Irányi Dániel csupán azért szólal fel, hogy kijelentse röviden, miszerint a javaslatot nem fogadja el; nem csupán azért, mivel a jelen kormány semminemű költségeket nem szavaz meg, hanem azért is, mivel a költségvetésben több oly tétele fordul elő, melyet sem ezen, sem más kormányban nem szavazta meg. A javaslatot nem pártolja. (Balról helyeslés.)

Kerkapoly Károly pénzügyminiszter: Én csak röviden akarom kérni a t. házat a szóban levő törvényjavaslat elfogadására, kérem ezt az országkormányzat folytonosságának érdekében, szemben azokkal is, a mik a házban az imént távollétem alatt mondattak ugyan el, de a mikről értesülést venni szerencsém volt.

Igaz, t. ház, hogy sok az, a mit a kormányban azokon kívül, a miket a ház elé terjesztett, még be kellett volna és be kell mutatnia; de az is igaz, hogy a beterjesztetteknek is nevezetes része, a haza érdekére kétségkívül nagy fontosságú javaslatok még eldöntésre várnak, még nem tárgyalhatók. Mihelyt a kormány azt mondhatja magáról, hogy kötelessége teljesítésében többet mutatott be a háznak, mint a mennyinek elintézésére fizikai időt vehetett magának a képviselőház: mulasztással nem vádolhatja magát. Hivatkozom én amaz, a ház elé terjesztett, minden adóreform alapját tevő két törvényjavaslatra, a földadókataster revidiójáról és a katasteri felmérésről szólókra, a melyeket már a múlt ülésszakban bemutattam és a jelenlegiben utoljára beadtam. Hivatkozom továbbá azon kijelentésemre, hogy a kormány igen is kész splytonon és egyúttal foglalkoztatni az adóreformok kérdésével a t. képviselőházat; hivatkozom abbéli kijelentésemre, hogy a jövő ülésszak megnyitásával be fogom mutatni a t. háznak, mint egészen mindazon törvényjavaslatokat, a melyek együtt véve hivatvák az adórendszert megalkotni. Oly feladat ez, a melynek nagyságáról, gondolom senki a házban nem kételkedik, mert ha csak annyiban is lesz általunk megoldható, hogy a benyújtandó javaslatok a tárgyalásoknak alkalmas alapjául szolgálhatának, azt hiszem, nyugodtan elmondhatjuk, hogy kötelességünket teljesítettük.

Komárom városának t. képviselője, mint értesülttem, egyebek közt azt mondá, hogy a Ferenc-csatornára vonatkozólag benyújtott javaslat az országra nézve káros. Ezzel szemben legyen szabad hivatkoznom arra, hogy a képvis. ház többsége elfogadván az erre vonatkozó javaslatot, ellenkezőleg ítélte a kérdésről.

Azt mondá a t. képvis. ur, hogy káros az általam benyújtott vajda-hunyadi szerződés. Meglehet, hogy e szerződés a t. képvis. ur ítélete szerint káros, az én teljes meggyőződésem szerint azonban nem az. Ha a ház elé kerül a szerződés, lesz alkalmunk érveinket előadni, erről vitázni, addig azonban legalább is méltányosnak tartom az ítélet felfüggesztését.

Felhozta továbbá a t. képviselő ur, hogy be-

nyújtottam a vasuti szerződést, melyről a t. képvis. ur szintén azon nézetben van, hogy az országra nézve káros. Ha káros, akkor a képviselőház nem fogja elfogadni, de nem kételkedem, hogy a tárgyalás legalább is tisztázni fogja az eszméket és a javaslat benyújtása akkor is az ország érdekében történt, mert végre is tisztába kell jönni az iránt, hogy mit itél a törvényhozás testülete e tekintetben az ország érdekében állónak. Hogy jó okokból történt a szóban levő tvjavaslatnak mind conceptiója, mind benyújtása, — azt úgy hiszem — senki sem vonja kétségbe, habár miként történt alakulása ellen egyben-másban kifogás is tételhetnék.

Hogy az első gácsországi vasutára vonatkozólag előterjesztett törvényjavaslat az országnak ennyi és annyi pénzbe kerül, az igaz. De az a kérdés, vajjon lehető lett volna-e ugyanazon vasutat kevesebb pénzzel létesíteni, ha már a létesítését a törvényhozás egyszer elhatározta, ennek megítélése szintén a képviselőháznak volt feladata. Én legalább és a kormány általában úgy valánk meggyőződve, hogy ezen áldozatot kikerülni, és ezen áldozattól megkímélni az országot nem volt hatalmunkban.

Szóba hozta még a t. képviselő ur — mint értesülttem — a dunagőzhajózási társulattal kötött szerződést is. Hiszen bár ne kellene ily tárgyakkal foglalkozkodni; bár ne lett volna az országnak oly terhe, mint a minő ezen társulatnak subventionálása által rá neheztelt. Igen; de nem mi csináltuk azt a terhet, és most a kérdés csak az volt, vajjon helyesebb lett volna-e azon tehernek továbbá is az országban tartása, a kockázatnak tovább is viselése? És én nem tehetek róla, de ha azt látom, hogy az országnak annyi teher van a vállán és annyi kockázatot visz amugy is, akkor, ha egy kockázattól meg akarjuk szabadítani: ezt a törekvést, legalább az én nézetem szerint, helytelennek nem lehet mondani. (Nyugtalanúság bal felől. Halljuk! Halljuk!) Az intentió a kormány részéről egyéb nem volt, mint a kockázattól az országot megszabadítani. Helyes-e ez intentió vagy nem: erre nézve hivatkozhatom már a képviselőház ítéletére.

Ezek után a t. képviselő ur kiemelte, hogy mi minden nem terjesztett elő. Igaz, t. képviselő ur, hogy igen sok nem terjesztett elő, de a mikor mindez be fog terjesztetni, bizonyára indokolását fogja adni a kormány annak is, hogy miért nem terjesztett, s miért nem terjesztethet be előbb. Ha csak az akaraton válnék, legyen meggyőződve a t. képviselő ur, az előterjesztés rég megtörtént volna, pl. a keleti vasutára nézve. Ohajtának, hogy e kérdésbe ne kelljen előterjesztést tenni, de ha már kell tenni bizonyára nem a mi akaratunkon, nem is a mi törekvésünkön mult, hogy ez eddig nem volt lehetséges, hanem azon igazságnak, azon axonomiának szemmel tartásával: „sat cito, si sat bene.” Valamire valónak és a hasznosíthatóknak kell annak az előterjesztésnek lenni, az pedig nem a mi akaratunktól függ, hogy mikor vagyunk képesek hasznosítható előterjesztést tenni.

Fölhozza végre a képviselő ur, hogy a bankkérdés nem oldatott meg. (Halljuk! Halljuk!) igaz, hogy nem oldatott meg. De itt is azt merem mondani, hogy e nagy fontosságú s nem csak financiai tekintetből, hanem annyi tekintetből is valóban nagyszabású kérdésnek véleményem szerint nem szabad ugy neki mennünk, mint az az elbizakodott vezér, a ki egy minden tekintetben jól megerősített és jól megvédett erődnek ostromlására neki hajja serngét, hogy azután visszaveres-

tansa s nem csak az azon kort mozgató eszméktől, de sőt még az a korbéli divatok alól sem bírja emancipálni magát s művei — még a legmesteri ebben készültek is — magukon hordozzák a divat bélyegét. Így p. Milton „elvesztett paradicsomban” Adámmal fizikát magyaráztat Évának, miért? mert Newton az időben találván fel genialis természettani törvényeit, az angol nép lelkesülni kezdett a természettudományok iránt s divattá vált az angol főúri körökben, fizikai tanításokat magyaráztatni s ezen kulturhistoriai tüneményt tükrözi vissza Milton művében.

Az időben, midőn Beethoven e mű megírására az első impulzust nyerte — 1798-ban — (már hogy Bernadotte akkori bécsi francia követvél jött-e közvetve ez impulzus, vagy önmagától merítette azt a mester — azt eldönteni nem lehet) egész Európa nemcsak, de az egész világ lelkesült az olaszországi harcmezőkön dicső babérokat aratott hősről, Bonaparte Napoleonról. Nemcsak a hős tábornokot bámulta akkor a világ az első konzulban, hanem — bár a köztársaságot nem régiben buktatá meg álnokul — Franciaország egész Európa jövő regeneratorát vélték benne látni. A polgári szabadsággért, a platoi köztársasággért rajongónak gondolák s a nagy tömeg e hitében semmi által sem engedé magát megingattatni. Beethoven is — természetesen a hős Bonaparte Napoleon rajongó tisztelői közé tartozott; szerette a hőst a legnagyobb római konzulokkal egybeazonosítgatni. Tehát a francia első konzul iránti akkor divatozott lelkesültség mindenestire meg volt már Beethovenben, midőn 1798 elején Bernadotte tábornok által fel lett szólítva, hogy a század hősének dicsőíté-

sék véleményem szerint az előkészítő lépéseknek kell megtörténniük; meg kell történniük mind annak, a mi előfeltételét képezi, hogy ez a kérdés ne csak megoldassék, hanem mind a jelen, mind a jövő érdekében kellőképpen oldassék meg. Ez a mi első rangú feladatunk. Ha ezt elmulasztottuk, igen nagy mulasztást követünk el. Én azt hiszem, hogy annak idején be fogjuk bizonyíthatni, hogy ezen mulasztás nem terhel minket.

Az adó, mondja a t. képviselő ur, felemeltetett, és mégis annyi meg annyi a deficitünk.

Igaz, és ez sajnos! De hiszen annyit beszélünk már arról, hogy mi okozza ezen állapotot, hogy mi okozza ezen helyzetet, annyira kifejtett itt már az, hogy nem a jelen állapotban való megmaradás, nem — hogy úgy mondjam — a fenntartás tekintete, hanem az alkotásnak, az előrefejlesztésnek szempontja, az erre való törekvés okozza azt, hogy ily nehéz terheket kell még viselnünk, hogy azt gondolom, nincs miért erre bővebben kiéresszkednem, csak azt akarom ismételni, a mit már annyiszor ismételttem, hogy itt a jövőt kell szemelőtt tartanunk, a jövőben kell a mértéket a kellő közöpre igazítanunk, hogy t. i. sem az ország fejlesztése meg ne akasztassék, sem az erők túlterhelése be ne következék. Ez becsületes igyekezete a kormánynak; ebben számít a t. ház gyámolítására; addig pedig az adott helyzet pillanatra megváltoztatni senkinek — meg vagyok győződve, általában embernek — nincs hatalmában.

Ezen meggyőződés által bátorítva, kérem a t. házat, méltóztassék a tvjavaslat elfogadni. (Helyeslés a jobboldalon.)

Az általános vita ezzel be lön fejezve; husz képviselő névszerinti szavazást kíván, melynek eredménye következő: 431 igazolt képviselő közül 167 iggelt, 100 nemmel szavazott, távol 166 képviselő volt.

E szerint a javaslat a részletes tárgyalás alapjául elfogadtatott.

Irányi Dániel s Lázár Adám rövid felszólása után a ház a törvényjavaslat részleteiben is elfogadja a pénzügyi bizottság javaslata szerint.

A székely pályadíj-ügy miben állásáról XI-ik közlemény.*)

Március 25-től fogva 31-ig nem lévén Kolozsvárott, e napig, illetőleg ma april 1-ig a következő küldemények jutottak kezeimbe.

A székely-kereszturi magyar királyi állami tanítóképző igazgatója t. Gyertyánffy János ur tudatott tanártársaival, hogy a gondviselésük alatti intézet növendékeinek önképző-társulata tagjai minden felsőbb ösztönzés nélkül a Székely pályadíj-alapra adakozást gyűjtöttek s illető helyrejtatás végett hozzá beadták: ez alkalomból felszólította tanártársait arra, hogy ha ezen fontos kulturai czélra valamit áldozni ohajtának, sziveskedjenek ivére jegyezni, ő 1 frtot ad; a szándékot a tanárok helyeselték, s adtak e szerint: Karácsoni István 50 kr., Veres Sándor 50 kr., Bedő Dénes 1 frt, Felméri Mózes 1 frt, Kozma Ferencz 1 frt, Sándor Domokos 1 frt, együtt 7 frt.

Az önképző kör Bakk Domokos III-ad éves növendék indítványára tette össze érintett adományát. Ez ifju az igazgató jelenlétében tartott ön-

*) A Székely Hírlap, Erdély és Nemere tisztelt szerkesztőt tisztelettel kérem e közl. szives átvételére. J. E.

sére egy nagy s az összes hangszerekre írt zene-művet szerkesszen s azt ő neki magának ajánlja. 1) Sőt Marx Beethovennek egyik legrészletezőbb ismertetője²⁾ még azt is feltételezi, mikép Bernadotte ajánkozott volna az átküldésre, biztosította volna B-t, (kinek műveit hogy mennyire csudálták akkor Bécsben, annak tanuja volt) hogy az ajánlat az első konzul által el fog fogadtatni. De Bernadotte korai eltávazása folytán e terv meghiusult.

Négy év telt el odáig, mig Beethoven munkához fogott; s ez csak 1802 őszén történt. E négy év alatt több nagyszerű zeneszerzeményét végzé be. De mindezen művének dolgozása mellett megmaradt benne az alap gondolat. Bécs melletti Heiligenstadt falvacskában kezdett dologhoz, a falusi magányban. Még most is mutogatják ama fáktól árnyalt, ösörgedező patakocska mellett elvezető utat, mely nevezett falvacskát Nussdorffal és Grinzinggel egybeköti, s melyen szeretett Beethoven sétálgatni; a hol terebélyes diófák árnyába nyugodva gondolkozott, s aztán hirtelen írott s papírt vön elé, s följegyzé zeneszerzési gondolatait. Csak a következő 1803-ik évben dolgozott komolyan, mig nem végre 1804-n a munka be lön végezve. Beethoven tisztára lemasoltatta művét, s a partitúra első tisztán hagyott lapjára fentt ezt írta:

Bonaparte

s egészen alant ezt

Luigi van Beethoven.

1) Schindler, Biographie von Beethoven. Münster 1845. 55. ó. 240 ll.

2) Marx, Ludwig von Beethovens Leben und Schaffen. Berlin, 1863. I. 234 l.

képző-köri gyűlésökbe, ismertetve a Székely nemzet Története megírását indítványozó cikket, meleg szavakban indítványozta ifju társai előtt annak tetteles áldozattal való pártolását; az igazgató elnök helyeselte s az ügy előmozdításához járulást maga is szükségességnek és szőpnek nyilvánította, mert — úgy mond — a ma élő nemzedék mult történeteiből tanulja megismerni őseit s azok erkölceit, ebből vonhat következtetéseket, s merithet lelkesedést hazája és nemzete boldogításában való hasznos munkálkodásra; így fog képessé lenni arra, hogy hiven, de öntudatosan ragaszkodjék polgári jogaihoz, szintén hiven betöltve polgári kötelességeit. A gyűlés az indítványt elfogadta, a gyűlésre Bakk Domokos, felkérte, kinek ivére azonnal aláírtak és fizettek a következő tanuló ifjak: Bakk Domokos adott 50 kr., Sztás János 15 kr., Sándor Aron 50 kr., Király Sándor 50 kr., György-Pál-János 40 kr., Barabás Gergely 50 kr., Szép János 50 kr., Spaller József 18 kr., Bodor Miklós 50 kr., Olajos Farkas 50 kr., Czirmai Lajos 50 kr., Törös Lajos 80 kr., Peske Károly 1 frt, Szabó Mózes 25 kr., Zoltán András 50 kr., János Lajos 50 kr., Demény Mózes 99 kr., Péter Vilmos 50 kr., Gál Károly 10 kr., Forró Ignác 20 kr., Sándor Ferencz 20 kr., Zajzon János 20 kr., Bakó Dániel 20 kr., Felméri Albert 30 kr., Darkó Domokos 20 kr., Fábian Károly 20 kr., Gábor Lajos 20 kr., Keresztes János 25 kr., Csánádi Lajos 20 kr., Cseh Izsák 21 kr., Szász József 20 kr., Jóna Sándor 20 kr., Kibédi Lajos 20 kr., Kovács József 56 kr., Mihályfalvi Károly 35 kr., Farkas Károly 10 kr., Olasz József 10 kr., Csinádi János 50 kr., Cserei Gyula 20 kr., Fülöp Péter 20 kr., Sándor Albert 10 kr., Albert Elek 10 kr., Bartha József 15 kr., Kis Tamás 20 kr., Derzi Domokos 20 kr., együtt: 15 frt 9 kr. Az igazgató ur két okból tartja igen értékesnek e gyűlést, mert a néptanítói pályára eddigelé csak a legszegényebb sorsu ifjak szánván el magukat, tanítóképzőben tanuló ifjak is többnyire szegények, tehát ilyektől való a haza oltárára gyűlt e szép áldozat; továbbá azért, mert e szegénység a tanárok előtt ismeretes lévén, senkinek eszébe sem juthatott őket ily önmegtágadással járó áldozatra szólítani fel. Itt így a tanítványait szerető igazgató — valóban a közművelődési eszmék iránti ifju nemes lelkesedés hatott s hozta létre a nemes művet. — Vajha — így zárja be a derék igazgató hozzá írt levelét — a Székely nemzet Története megírása előhírnöke, uttörője lenne a székelyföldi népiszkolák számára készitendő nemzeti történeti tankönyvnek, hogy a nemzet történetében rejő szellemi kincsek valósággal a nemzet közös kincsévé válhatnának, hogy így minél előbb nemcsak a nemzetet, hanem a nemzetnek írt történetünk is lehetne!

A midőn a küldeményt a tanároknak és tanítványoknak szivesen megköszönöm, el nem titkolhatom azon megjegyzésemet, hogy a hol ily igazgató vezető a tanítványt, a ki úgy látszik barátja, sőt szeretettel gondoskodó atyja a rá bizott ifjuságnak, ott a siker el nem fog maradni, azon isten áldása lesz az időnek teljességében. Így kell gondját viselni az ifjuságnak a tanulás mezején, fejteni szívében a haza és tudomány szeretetét, partolni a lélek nemes felbuzdulásait; társalkodni velők, rokonérzéssel kíséni s elősegíteni szép szándékaikat, megmondani tévedésüket. Az ilyen tanoda a haza és jó hazafiai reményteljes veteményes kertje. Az isten éltesse e jó helyre állított, s jó vezetés alatt álló intézet tanárait s ifjuságát.

Szeged városból Baróthi Balás Lajos és Komollói Csűrös Ferencz urak 5 frtot küldöttek be

Idáig tartott az illusio s most jött a keserű kiábrándulás. Ries, ki mint szemtanu beszéli el a dolgot³⁾ így ír: B. magának — műve megírása közben — Bonapartot úgy képzelte, a milyen volt mint első consul, s midőn hírül vivém neki, hogy Bonaparte császárnak kiáltotta ki magát, dühbe jött, s így kiálta fel: „Hit ő sem egyéb egy közönséges embernél? már most ő is lábbal fogja tapadni az emberi jogokat, s egyedül dicsvágyának fog élni; . . . zarnok lesz belőle.” Ezzel asztalához ült, megragadván a partitúrát, s a czimlapot ketté szakítván, művét a szögletbe dobá. Hosszasan pihent az ottan, mig végre B. engedett Lobkowitz herceg kéréseinek, s művét bizonyos összegért átengedé a hercegnek, kinek palotájában az többször előadatt, s később megjelent ily változtatott czimvel: „Sinfonia eroica, composta per festeggiare il souvenire d'un grand'uomo. Op. 55. Lobkowitz hercegnek ajánlva.” Napoleon abban megnevezve nincsen, róla csak mint egy nagy emberről, „grand uomo” emlékezik meg.

Midőn B. évekkal azután hallá, hogy a nagy ember Szt.-Helena szigetén meghalozott, a következő sarkastikus megjegyzést tevő: N. sorsa így végződését előre látva, már 17 évvel ezelőt megírtam hozzá a zenét (B. a symphonia második részét képező halotti indulót érté.)

Ennyit az eroica történetét illetőleg, mikép megértünk, hogy micsoda érzelmektől hordoztatva írta azt B.

3) Ries, Biographische Notizen über Ludvig van Beethoven. Coblenz, 1838.

TÁRCZA.

Sinfonia eroica. (Zenetörténelmi vázlat.)

Es giebt Kunst und Wahrheit und einen „unsterblichen“ Ruhm, aber nur wenige können das Höchste verkündigen.
Tieck.

I.

Beethovennek a nagy zeneköltőnek III-dik synphoniáját, vagy mint ő elnevezé Sinfonia eroicáját (hősi sinfoniáját) volt szerencséje hallhatni márcz. hó 30-án vasárnap d. u. a zene-conservatorium hangversenyén a helybeli zenekedvelő közönségnek. S bár bizonyára jobb neven vette volna az olvasó közönség, ha ezen — a klasszikus zeneszerzemények között is első helyet elfoglaló s korszakot alkotó — mesterműről előleg lett volna korszólva valami, mindazonáltal — úgy hisszük — nem lesz helyén kívüli, ha utólag is közreadunk valamit felőle. Hittük, hogy illetekesebb s hozzá értőbb helyről fog e részben történni valami, s ez szolgáljon mentségünkül.

Ki Beethoven — úgy mint minden más klasszikus zeneszerző vagy remekíró — műveinek bár csak egyikét is a lehetőleg megértési szándékozik, a szerzővel együtt érezni akar, annak mindenek fölött szükséges megismerkednie ama kor eszméivel és gondolkodásmódjával, melyben szerzője élt. Mert tény az, hogy minden valódi nagy mester, geneszerző vagy költő, korának mintegy repraesen-

azon nyilatkozattal, hogy a Székely Történet-megírása eszméje lelkekre is buzditólag hatott, óhaj-
ják annak mihamarább valószínűsítését, kérik kedvesen
fogadtatni a messze távolból tőlük, kik maguk is
székelyek, származó parányi, de tiszta szívből jövő
áldozatot, éltetik a székely nemzetet! s Története
leendő megalkotóját! Én pedig a távolban is ily
hőn érező és tetteleg áldozó székelyeket éltetem s
kívánom, hogy a nemzetünk iránti szeretet ezen
jóra munkáló szelleme a magyar királyság területén
bárhol él minden igaz lelkű székelyben ébredjen fel,
hogy a nagy és szent áldozattól a ki hű és igaz
székely, egy se maradjon el.

Platthy Gyula ügyvéd ur Trencsénből a Ma-
gyar Polgár szerkesztéséig utján 2 frot küldött
be a székely pályadíj-alapra. A vételt ime nyilván-
valóan elismerem s köszönöm, hogy amott az északi Kár-
pátok alatt is van irántunk székelyek iránt melegen
dobogó szív!

Grois Gusztáv miniszteri tanácsos ur 5 frot
adott át nekem személyesen ez alapra, tisztelt neje
született Szász Zsuzsanna urnő szintén 5 forintot.
Pestről ez a legelső áldozat, mi kezeimbe jött; el-
ismerő köszönet érette!

E közlemény legnagyobb erkölcsi értékű, leg-
agygőbb része azonban Balázs Antal maros-vásárhelyi
rom. kath. gymnasiumi igazgató, Kerekes Sámuel szerkesztő
és Biró Ferenc szerkesztő r. kath. gymnasiumi tanár urak
maros-vásárhelyi gyűjteménye. Három hét óta figyelmeztetlek engem
a székely Történet megírása eszméjében ezen nemes
keblű és sikeres munkásságu barátjai arra, hogy ők
gyűjtenek, hogy az eszme barátai szaporodnak,
hogy nem sokára tekintélyes összeggel lepik meg
az irodalom és az ügy valódi barátait s közöttük
engemet. Levélre levél érkezett, a mit forró haza-
szeretet sugalmazott, az ifjuság élénk tüzétől hovi-
telt toll irt s a mi szép reményeket költött. Eljő az
idő, mikor a levelekről a közönséget bővebben ér-
tesítek, s mikor azok olvasása majd a munka végén
— nagy érdekléssel bírand. Most csak azt jegy-
zem meg, hogy a gyűjtemény kezeim közt van, a
remény teljesült, a költött várakozást az eredmény
felülhaladja, az ügy ezen három hatalmas barátja
Maros-Vásárhelyről 177 áldozó hazafitól és
honleánytól 207 forintot s 94 krt küldött be
hozzám, a kik között az ev. reform. főgymna-
siumból IV-ik osztályu ifja 21, V-ik osztályu 9,
VI-dik osztályu 5 volt! Neveik ime itt követ-
keznek:

Balázs Antal, rom. cath. tanoda és finövelde
igazgató egy cs. kir. aranyat, börzei értéke 5 frot
18 kr. Száva Farkas r. cath. gymn. tanár 1 frot.
Csató Ferenc r. cath. gymn. tanár 1 frot. Biró Ferenc
r. k. gymn. tanár 1 frot. Gencsy József r. k.
gymn. tanár 1 frot. Miklósi Károly r. k. gymn. tanár
1 frot. Füstös Károly r. k. gymn. tanár 1 frot. Rápoli
Ferenc segéd lelkész 1 frot. A Szt.-Ferencz. szer-
zetes ház tagjai 5 ft. Jakabfi Gerő 2 ft. Jakabfi
Antal 1 ft. Jakabfi János 1 ft. Mártonfy János
1 ft. Korondi József 1 ft. Dieső Károly 1 ft. Erdélyi
Lajos 3 ft. Bucher és Tellmann 2 ft. Tustek Ist-
ván 1 ft. Zsomori János 1 ft. Istváni fiak 1 ft. Csiky
Lázár és fia 1 ft. Izmael Kaján 1 ft. Gáspár Antal
1 ft. Czeck Miklós 1 ft. Reichardspeng József 1 ft.
Pátrubány Miklós 2 ft. Dájbukát testvérek 1 ft.
Richtzeit testvérek 1 ft. Widder Antal 50 kr.
Punkösi János 1 ft. Ifj. Izay Antal 1 ft. Katho-
nay Gyula 1 frot. Fülep Sándor 1 ft. Rosinger
József 1 ft. Jenei Károly 50 kr. Ugron István
2 frot. Stáibl Antal 2 ft. Novák Bogdán 1 frot. Sztu-
piczky Béla 50 kr. Özv. Reich Károlyné 1 ft. Csiki
Márton 5 ft. Vályi Károly 1 frot. Schmiss
Konrád 1 ft. Biás István, ügyvéd 1 ft. Stepháni
Demeter 1 ft. Duducz János 50 kr. Ifj. Fogarasi
Döme 2 ft. Bucher Miksa 2 ft. Beregszászy Gusztáv
50 kr. Biró Sándor 50 kr. Holczér Gyula
50 kr. Moldován György 1 ft. Csiki Károly v.
főszámvevő 1 ft. Dick Jónás 50 kr. Lázár Benedek
1 ft. Szappanyos Antal 50 kr. König János 40 kr.
Babos Egyed 40 kr. Lenárt Domokos, orvos
50 kr. Kozma József 20 kr. Fog. Balogh József
50 kr. Fenyő István 1 ft. Burdács Alajos 1 ft.
Simon József, tanító 1 ft. Simonfy Sámuel 1 ft.
Wittich József özég 1 ft. Falkenstein Ödön 50 kr.
Z. Bodolla János 5 ft. Szentimrei Gábor 1 ft.
Kádbébi István 1 ft. Csiky János 1 ft. Minoriták
társháza 1 ft. Duducz Zachariás 40 kr. Csákány
testvérek 1 ft. Dr. Kornhoffer Lajos 1 ft. Dr. Csiki
József 5 frot. Hints ifj. Dániel 50 kr. Borosnyai
Pál 5 frot. Petelei János 1 frot. Gombás József 1 ft.
Almási Lajos 1 ft. Czako József 2 ft. György Pál
1 ft. Paal István 50 kr. Nagy Elek 25 kr. Ko-
rondi Lajos 50 kr. Telmán Sándor 50 kr. Váradi
Dániel 50 kr. Baruch Babette 5 ft. Szöllösy Sá-
muel 50 kr. Jenei Albert 2 ft. Weinberger Lipót
1 ft. Csiki Gerő 1 ft. Jenei Dénes 1 ft. V. Hajnal
2 ft. Káli Nagy Sándor egy régi ezüst tallér, bör-
zei értéke 2 ft 25 kr. Engel Imre 1 ft. Id. Ja-
kabfy József 2 ft. Dájbukát János, ügyvéd 1 ft.
Domokos Antal 3 ft. Gyárfás József 1 ft. Boes-
kor Mihály 1 ft. Nagy Lajos, bíró 1 ft. Fekete
Károly 50 kr. D. Scheitz Antal 1 ft. Csongvai
Károly 1 ft. Szilágyi Miklós 1 ft. Hildebrand Józ-
sef 1 ft. Tibáld Mihály 1 ft. Podhájetzki Róbert
1 ft. Nagy Lajos, írnök 50 kr. Gr. Haller György
5 ft. Szabó János, alezredes 3 ft. Matskási Fe-
rencz 1 ft. Dr. Szilágyi 1 ft. Petri Adam 2 ft.
Mikó Mihályné 2 ft. Gyarmathy Samu 2 ft. Isse

kutcz Imre 1 ft. Csizsér György 1 ft. Jakabfi Fe-
rencz 50 kr. Müller József 1 ft. Dersi János 4 ft.
Egy megyei 50 kr. Ifj. Sperker Ferencz rom. k.
gymn. 5-ik oszt. tanuló 50 kr. Voileán Máté r.
kath. gymn. 5-ik oszt. tanuló 50 kr. Farkas Zsá-
r r. k. gymn. 2-ik oszt. tanuló 50 kr. Gólya János
rom. kath. gymn. 2-ik oszt. tanuló 20 kr. Török
Felix rom. kath. gymn. 2-ik oszt. tanuló 40 kr.
Antalfy Béla rom. kath. gymn. 5-ik oszt. tanuló
50 kr. Balogh Gyula rom. kath. gymn. 3-ik oszt.
tanuló 20 kr. Szabó György rom. kath. gymn.
4-ik oszt. tanuló 20 kr. Andráj Gergely rom. k.
gymn. 3-ik oszt. tanuló 20 kr. Id. Schönstein
Zsigmond 1 ft. Issekutz Adeodát 2 ft. Aitai Mi-
hály 1 ft. Jakabfy Márton 50 kr. Dr. Antal László
1 ft. Lókodi János 2 ft. Benkő József, ügyvéd
1 ft. Nagy János, ügyvéd 1 ft. Istvánfi Pál
2 frot. Simon Lajos 1 frot. Kesler Sámuel 5 frot.
Schuster Gy. 2 ft. Illyés Károly 1 ft. Spentz Ká-
roly 2 ft. Farkas Mária, Székely Adámné 5 ft. Hu-
nyadi Imre 50 kr.

Az ev. ref. főtanoda 4-dik közép
osztályából: Molnár Gábor 50 kr. Fosztó La-
jos 5 kr. Bodó Károly 10 kr. Simon Zs. 10 kr.
Papai Péter 10 kr. Sámson Márton 15 kr. Bölöni
István 2 kr. Verzár János 20 kr. Hermán Ignác
4 kr. Bodolla Samuel 74 kr. Havadtői Mihály 4 k.
Zajzon Béla 30 kr. Szabó Zoltán 50 kr. Dósa K.
10 kr. Dézsi Géza 20 kr. Zámber Domokos 1 frot.
Horváth István 5 kr. Bodoni László 2 kr. Zilahi V.
2 kr. Sikló Sándor 4 kr.

Az ev. ref. főtanoda 6-ik osztálya-
ból: Dósa Géza egy forintos tallér börzei értéke
1 frot. 8 kr. Pataki József 10 kr. Fischer Ignác
10 kr. Balogh Gergely 10 kr. Zilahi István 10 kr.

Eddig a ref. főtanoda ifjusága.
Zsigmond Ferencz 10 kr. Id. Dósa Pál 50 kr. Kö-
vendi Gyula, Lajos és Kálmán egy régi tallér bör-
zei értéke 2 frot. 25 kr. és három régi huszas bör-
zei értéke 1 frot. 10 kr.

De itt még nincs vége Maros-Vásárhely ha-
zasíseretének. Kerekes Sámuel ur írja, hogy
april 1-én népes és jövedelmes hangversenyt re-
mélnek e czélra. Balás Antal igazgató ur tudósít,
hogy Endes Gábor m. k. ítélőtáblai rendes bíró ur
gyűjtő-ívén is van eddig 73 frot, mit april 1-ső
napjaiban az addig gyűjtendővel beküld, reméli,
hogy 100 frotra növekedik gyűjtése. Az ev. ref.
főtanodában a gyűjtésben fáradhatlanul buzgó-
kodott Dósa Géza VI-ik osztályu ifju, a rom. k.
nagy gymnasiumban Sperker Ferencz V-ik osztály-
beli ifju. Az ily ifjakra illik átváltoztatva Petőfi
verse:

Lesz-e gyümölcs a fán, melynek nincs csirája?
Virág vagy te hazám lelkes ifjusága!

M.-Vásárhely tehát nemcsak névre, de szelle-
mleg is testvére Kézdi-Vásárhelynek; későn éb-
redett, de gyorsan a legszebb művet hajtotta végre.
Ugy látjuk, minden társadalmi osztályában meg-
buzdult a nemzetiség szent érzése, látják a czél
szépségét, örvendenek a sikernek, sietve-sietnek
részesei lenni a kiérdemelő nemzeti örökségnek!

Fogadják ez ügy minden barátai legmélyebb
hálámát, s a távollétem miatti késő közlést bocsás-
sák meg, hazafitai üdvözléssel kérem.

Egy régebbi ajánlattevő befizetett 1 forintot,
ezt a most gyűlt összeghez téve, ma Takarékpénz-
tárba téve 248 frot 3 kr., együttvéve már kamato-
zik: 1565 frot 89 kr., ehhez adva a befizetett 1 frot
hátralékon kívül fizetetlen levő 120 frot 62 krt, a
székely pályadíj-alap ma tesz: ezerhatszáz-
nyolcvanhat forintot ötvennégy kraj-
czárt.

Kolozsvárt, april 1. 1873.
Jakab Elek.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, aprilis 2-án.

— **T. olvasóinkat kérjük, méltótas-
sanak előfizetéseiket mihamarább megújítani,
nehogy a lap küldésében fenakadás történjék**

— **József főherczeg** ő fensége vasárnap
csakugyan megérkezik. Fogadtatása mint már emli-
tettük is, határozottan kifejezett óhajására — na-
gyon egyszerű leend. A vasutnál két honvédtiszt
fogja ő fenségét várni, kik azután kíséretét ké-
pezendik az „Európa“ szállodáig, hol a tisztikarok
egybegyűlése várakozni fognak már megérkezé-
re.

— **Illetékes helyről felkérte-
nk,** hogy megczáfoljuk, a „Kelet“ azon ujdonságát,
mintha a „Dalkör“ május hóban tartandó dal-
estélye a Weinberger Pál által czélszerűen beren-
deztetett „Török fő“ mulató helyiségében fogna ren-
deztetni, mert e részben még csak Weinberger ur
telt, ajánlatokat s a választmány mit sem határo-
zott. Egyébiránt inkább hihető, hogy a dales-
télyekre annyira alkalmas „Nemes-kert“ lesz ezuttal
is, ugy a dalkör, mint más testületek által is
igénybevéve, melynek bérlője mindent megtesz,
hogy csinos berendezés által a legkedveltebb mu-
lató helyiséggé tegye.

— **Az erdélyi egyetemi ifjuság** ér-
dekében szót kell emelnünk. Egyik helybeli lap ki-
mélet és megjegyzés nélkül reprodukálta a „Hon“
egy közleményét, melyben a kolozsvári egyetem-

beli állapotról ir egy valaki (nem akarjuk felté-
lezni, hogy tanár ur vagy tanársegéd). Az egyete-
men tanuló erdélyi ifjuság szégyenére és rovására-
több oly állítás foglaltatik abban, mely nagyon
hasonlít Vacanonak az „Über Land u. Meer“-ben
székelyekről irt dolgaihoz. Mi, kik több solloqui-
mon jelen valánk s több jegyzetet megtekintünk,
bizton állíthatjuk, hogy egyáltalán nem oly nagy az
ifjak bornirtsága, mint az állítva van. Az az állítás
pedig, hogy a magyarországi ifjak 30—40%-tel
képesettebbek és alkalmasabbak az egyetemi
hallgatóságra, mint az erdélyrészek — épen nem
áll. Mert mi tudjuk, kik mind a pesti, mind a bécsi
egyetemen megfordultunk, hogy — legalább a
mi időnkben — az erdélyrészi hallgatók, mind
szorgalmuk, mind előkészültségük, mind nyelvi
ismereteik és jó modoruk miatt — kitűnő jó hir-
névnek örvendettek. Ezt, válaszul annak, ki segített
városunk intelligenciáját 50%-tel emelni.

— **A „Fröbel kert“** és a hozzá tartozó
épület tervrajzát volt alkalmunk megzemlélni és
annak helye és csinos kivitelét elismeréssel kell
kiemelnünk, mely ha létesül, bizonyára dícséretére
fog szolgálni a kezdeményező buzgalmának.

— **Haynald Lajos érsek** a baja-
városi nőnövelde lak- és tanhelyiségeinek megna-
gyobbítására és szaporítására 8500 frot adomá-
nyozott.

— **Haynald Lajos kalocsai** é. a budai
lövészegylet tavalyi zászlószentelési ünnepélye al-
kalmából az egyleti választmány felkérése folytán
aroképét az egyletnek megküldeni ígerte. Ugyan-
csak Tóth Vilmos is felkértezt ily czéltől, ki az
egyleti helyiségben minisztersége alatt kétszer kép-
viselte ő felségét.

— **A képzőművészeti tanács** a mar. 31-n
tartott ülésében döntött az ideai történeti festmények
pályázata fölött. A 200 arany jutalmat Than Mór
nyerte el, „Muramezi diadal“ nevéfestséményével, a
100 aranyost Székely Bertalan „Tököli ésfia“ nevé
művével, az 50 aranyost Weber Ferencz „Szt László“-
jával.

— **A magyar történelmi társulat**
april 3-án a m. tud. akademia palotája Kisfaludy
termében havi ülést tartand, mely alkalommal, a folyó
ügyek tárgyalása mellett Thaly Kálmán fog
értekezni II. Rákóczy Ferencz fejedelem hamvai-
nak hazaszállításáról, továbbá az ónodi országgyű-
lésnek egy uj monddel naplójáról.

— **A m. tud. akademia** márcz. 31-ki
oszt. ülésén Nagy Iván l. t. tartott emlékbeszé-
det Erdy János r. tag fölött, ezután Greguss
Ágost olvasta fel a Karácsonyi pályázatról a je-
lentést.

— **Beküldetett.** A „Kelet“ hétfői szá-
mában Gámán Jánost is felemlíti, mintha e
tudvalevőleg rég meghalt egyéniség, a Fröbelkert
érdekében a gyűlésen szót emelt volna. Kérjük
az illető referenst, hogy máskor legalább a ne-
vekre figyeljen jobban, ha már egyébre nem ké-
pes, s ne írjon Gámán Zsigmond helyett
Gámán Jánost, mert végtére is nem fognak
betudni mindent sajtó hibáinak olvasói. Többen.

— **Vendéglő nyitás.** Strasser Samu,
jó hírű vendéglősnök april 1-én nyitotta meg, jól
berendezett vendéglőjét a Diána helyiségében. Jobb
kézbe nem is mehetett a már több év óta hiányo-
san kezelt Diánai helyiség, mert Strasser ur a
Stadler-féle mulató helyiségben is elismerést és
becsülést vívott ki magának a vendégek részéről.

— **A „Kelet“-nek** csakugyan megrontotta
az álmát az a fatum, hogy az ő 50 frotos pártfogói
kevesbedtek és a mi a fő: a Lónya-y-piczulák
elmáradtak; jó kedvét helyrehozni szándékoz-
ván, tudatjuk, hogy a „Kelet“ család lapjának elő-
fizetői egymásra desztálnak a szeszatyár „Kelet“-
től, s csoportosan érkeznek a „Kolozsv. Közlöny“-
hez. Ezért különben nincs miért haragudni, külön-
ben az álom után elvész az étvágy is, a midőn
azután az egykor szidalmazottaknak szépelgés sem
használna a megingatott constitúciónak.

— **Liszt második hangversenye**
melyet Pesten a Rózsavölgyi-czég rendezett márcz.
30-án a vigadó kis termében játékonny ezelőkra,
talán még látogatottabb volt az elsőnél, miután a
helyárak is alacsonyabbak voltak. A Rákóczy-in-
duló, melyet két zongorán Liszt és Dunkl játszo-
tak, viharos tetszést aratott.

— **A pesti nemz. színházi enquete**
márcz. 30-án tartott ülést gr Széchenyi Imre
elnöklete alatt. Konstatáltatt az egyetértés az
iránt, hogy az opera a drámától elválasztandó, s ezt
mint felette sürgős intézkedést fogja a bizottság a
kormány figyelmébe ajánlani. Többire növe be
fogja várni a bizottság, mig az 1869-ki enquete
munkálatot, Orozy báró volt intendáns felterjesz-
tését s a színház vagyónállapotára és művezeté-
sére vonatkozó adatokat a kormánytól megkapja.
— Ugyanaz nap bucsuzott el Orzsi br. a színház
tagjaitól, s elbucsuzott ugyanakkor a szintén tá-
vozó Hájós is. Szilgietti és Erkel tetteleg átvet-
ték a színi ügyek vezetését.

— **Emlék oszlopot a varrógép**
feltalálójának. Amerikában a Honorto Inven-
tors bizottság Hove Eliának a varrógép feltaláló-
jának emlékoszlopot akar állítani adakozásra hiv-
ja fel a civilizált világot.

— **Fűzkorona a bécsi világiáll-
tásra.** Schmidhauser komáromi gyógyszerész egy
fűzágakból készített koronát küld a világtárlatra,
mely koronát ő az általa bérelt ignándi fürdő ke-
serű sós vizében tartott egy darabig, s abban a leg-
szébb vastag sójegek rakodtak le.

— **Párisból írják,** hogy Masseur Lajos,
több váltóüzlet-tulajdonosa, másfél milliónyi deffo-
hátrahagyásával megszökött. Szökése következté-
ben a Faubourg Saint-Germain előkelő házának
szolgái szenvednek legtöbbet, így a spanyol kö-
vetség portása is mindenét elveszté e bukás kö-
vetkeztében. Musseaut a „Crédit Communal“ tette
tönkre, melynél 200,000 frank erejéig volt érde-
kelve.

— **Venus szobra.** Pompejiben az asatá-
sok alkalmával a többek közt a Venus márvány
szobrára akadtak.

— **Műkincsek árverezése.** Párisban a
Hôtel „Drouot“-ban pár nap előtt árverezték Wil-
son képviselő műkincseit. A gyűjtemény gyöngyét
Eugen Delacroix „Sardanapal halála“ czimű fest-
ményét 96,000 frankon Durand Ruel műkereskedő
vette meg. Érdekes adat, hogy Wilson atyja 1845-
ben 6000 frankon jutott Delacroix „Sardanapal“-
jához, s miután az 1827-iki salon e képet elítélte,
18 évig nem talált vevőre.

Nemzeti színház.

Kedden, april 1-én. Szuszi ur keservei
vagy kié a 40,000 forint, bohózat 5 felv.,
irta Chairville és Bernard.

Ezen tulbuzgón magyarosított színműnek
üresség a fő jellemvonása. Bohóztól nem lehet
ugyan várni sem alapeszmét, sem morális oktatást,
de itt a comicum finomsága s az alakok eredeti-
sége is hiányzik. Egy szerelemföltő vad katona,
gazdag de gyáva epouseur, „egy deus ex machina“-
féle szeleburdi hős s a mindenható párbaj meg-
annyi elcsépelet alakok és situációk.

Jó szerepnek Szuszi is alig nevezhető, melyet
Kendi személyesített komikai tehetsége kifejtésé-
nek teljes igyekezetével, de Kassait feledtetni
nem tudá. Fejést Szentgyörgyi, Amáliát Fo-
dorné, Szélházi Halmi, Bankósi Mátrai,
Susannet Eichner Anna játszták. Kár volt a fá-
radásáért a nevek megmagyarosításáig vinni a
fordítás lelkiismeretességét.

Közönség feltűnő csekély számban volt
jelen.

Biasini gyorsutazási menetrendje 1873. márcz. 27-től.

Kolozsvár és Nagy-Enyed között,
mivel a nappali vonat beszünttetett, Biasini gyors-
utazása 1873. márcz. 27-től elkezdve Kolozsvárról
Nagy-Enyedre küldi gyorskocsiját, még pedig oly
formán, hogy Kolozsvárról reggel 8 órakor minden
nap indulva d. u. 4 1/2 órakor Nagy-Enyedre érke-
zik, Nagy-Enyedről Kolozsvárra este 10 órakor
indulva, reggeli 8 órakor Kolozsvárra érkezik. Ezen
meneten kívül lehet Kolozsvárról Nagy-Enyedre d.
u. 4 órakor is indulni, ugyszintén Nagy-Enyedről
éjjeli 3 órakor Kolozsvárra indulhatni, csakhogy
ezen menetekenél Felvinczről N.-Enyedig és N.-
Enyedről Felvinczig a vasutal kell utazni.

Egy személy ára 30 font szabad podgyász-
szal Kolozsvárról N.-Enyedig vagy vissza az első és
közbülső Coupeba 5 frot, hátulsó Coupeba 4 ft 50 kr.
tulsuly 5 kr. Tordáról Nagy-Enyedig vagy vissza
első vagy közbülső coupeba 3 frot — hátulsó cou-
peba 2 frot 60 kr. tulsuly 2 1/2 kr. — Felvinczről
N.-Enyedig vagy vissza 1 frot, tulsuly 1 kr. fon-
tonként.

Felvételi iroda Nagy-Enyeden Vágó Fe-
rencz szállodájában.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.
April. 31-ről. 1873 5% metaliques 70.25
nemzeti kölesön 72.— 1860-diki államköl-
csön 103.50. Bankrészevények 950. Hitelrészev-
nyek 335.— London 108.90. Ezüst 107.75
Cs. kir. arany —. 20 frankos arany 8.73
Földtehermentesítési kötvények: Magyar 79.
75. Temesi 79.— Erdélyi 78.— Horv. Szlavon
83.25.

Felelős szerkesztő Sándor János.

N y i l t t é r.
Bergheer színháza.
Szellem és kísértet megjelenéssel
a főpiacon.
Csütörtökön april 3-án első nagy
ELŐADÁS.
a 6-ik szakaszban
Bergheer Ernő ur javára.

UGYNÖKÖK kerestetnek!

Oly üzletre, melyhez nem kívántatik különös szakképzettség, csupán tágkörű ismerettség — ügynökök kerestetnek. Vállalkozók szíveskedjenek czimeiket B — b betű alatt a lap szerkesztőségéhez benyújtani.

Hamisítástól óvatik!

Cs. k. kivált. szabad. ujan javit. első amerikai és angol patentált

általános kedvelt

Anatherin-szajviz

POP J. G-től,

cs. k. udvari fogorvos Bécsben, Stadt, Bognergasse 2.

Ezen, a bécsi cs. k. t. gyógytani egyetemről megvizsgált, 22 évi gyakorlat által kipróbált szajviz, minden ros száj büz ellen jónak mutatkozik, ugy mű-, valamint odvas fogak elhanyagolt tisztítása, és dohányszag következtében; fejlülmulatlan szer beteges, könnyen vérző, idült gyuladós foghus, skorbut, különösen tengeri hajósoknál, csúzos- és köszvényes fogfájdalmak, a foghus lazulása és elenyészése ellen, különösen előhaladt korban, a midőn levegő változás iránt különös fogékonysággal bír, főképp a fogak tisztítására szolgál, ép oly hatásos a foghus rothadása ellen; rendkívül jó lazán ülő fogaknál, oly baj, amelyben annyi görvélyes szenved, erősíti a foghust s azok tömöttebb összeállítását eszközli; óv fogfájástól s igen gyakori borkó-képződéstől; a száznak kellemes frisseséget és hűségeket kölcsönöz, valamint tiszta izlést is, mert a szívós nyálkasságot feloldja, a mi által ez könnyebben eltávolítható, tehát izléstjavítólag hat.

Egy üveg ára 1 frt 40 kr. o. e. göngyölés postán 20 kr.

Növényi fogpor.

Ugy tisztítja a fogakat, hogy mindennapi használata folytán nem csak az annyira terhes borkó pusztul el, hanem a máz is fehérebb és gyöngébbé válik.

Egy doboz ára 63 kr. o. ért.

Anatherin fogpép.

Ezen fogpép, czélszerű tulajdona becének megfelelőleg, jogosan ajánlható legjobb fogszertül; mert használata a szájból kellemes írt és lángy hűvösséget hagy hátra, a száj minden keletlen büze ellen hathatós és kitűnő szer.

Nem kevésbé ajánlható a fogpép mindazoknak, a kiknek fogai tisztálatlanok és rómlottak, mert ennek használata eltávolítja a fogakra tapadt, oly alkalmatlan fogkövet, a fogakat mindig fehéren s a foghust egészen és szilárdon tartja; igen czélszerű e fogpép tengeri hajósoknak és tengerparti lakosoknak, valamint azoknak, a kik gyakran utaznak vizen, mert skorbut ellen óv.

Egy szelencze ára 1 frt. 22 kr. o. e.

Fog-ólom.

E fog-ólom azon porból és nedvből áll, a mely odvas és porhadat fogak betöltésére szokott használni, hogy az által visszanyerjék eredeti alakukat s a porhadás tovább terjedésének elejét véssék; ez által meggátolják az étek maradékok lerakódása, valamint nyál és egyéb nedvek túlképződése és a csontanyag további lazulása a fogidegekig (a miből a fogfájás ered.)

Egy doboz ára 2 frt. 10 kr. o. e.

Raktárok: Kolozsvárt Binder J., dr. Hintz Gy., Engel J. és Wolf gyógyszerészek és Károly J. Torján: Wolf gyógyszer. Deösen: Kärner Samuel és Both gyógyszer. Déván: Romániák és Cergelys Lengyel gyógyszer. Medgyesen: Falbert gyógyszer. N.-Egyeden: Oberth J. gyógyszer. M.-Vásárhely: F. J. J. D. Szászváros: Leonhardt. Sz.-Rényen: Traugot és Wächner Zilahon: Weisz gyógyszer. Szilágy-Somlyón: R. Tarsa Ign. Szamosújvárt: Páncsintár és fia gyógyszer. Bethlenben: Bernárdi gyógyszer. B.-Hunyadon: Molczer gyógyszer. Tekében: Wagner gyógyszer Gy.-Fehérvárt: Bró M. gyógyszer. Csiky K. Balázsfalván: C. Schiessl gyógyszer. Bözörményben: Lányi J. gyógyszer Nagy-Bányán: Papp gyógyszer. Nagy-Károlyban: Jellinek gyógyszer. Sanyér-Váralján: Gerber gyógyszer. N.-Szebenben: Hill Mih. Müller gyógyszer. Zótlar, Steiner. Brassóban: Fabik gyógyszer, Jekelius gyógyszer. Segesvárt: Teutsch J. E. Mischbacher. Besztroczán: Dietrich és Fleischer. Tergovits Ed. Nusbeck, Tectoris G. M. Gy.-Szt.-Miklósán: Mikó M. Sz.-Udvarhely: Beczái Ern. Temmer E. Brassóban: v. Müller gyógyszer. uraknál.

(673) 3-4

A bécsi Commissions-Bank váltóíródája Schottenring Nr. 18 vételjegyeket bocsát ki

alább feljegyzett sorsjegy csoportokra, s ez összeállítások már azért is a legelőnyösebbek közé számíthatók, mert egy ily vételjegy minden tulajdonosának alkalom van nyujtva, minden fő- és mellék-nyereményt egyedül megnyerhetni, s ezenkívül 30 frank arany és 10 frt. bj. kamatfelvetetben részesül.

A. csoport (évenként 16 huzás.)

Havi részlet 10 frt. Az utolsó részlet lefizetése után mindenki következő 4 sorsjegyet kap:

1 5%-kos 1860-ki 100 frtos államsorsjegy, főnyeremény 300,000 frt. a kihuzott sorozatos jegyet 400 frton visszaváltjuk.

1 3%-kos 400 frankos török cs. sorsjegy, főnyeremény 600,000 frank, 300,000 frank aranyban.

1 braunschweigi hercegi 20 talléros sorsjegy, főnyeremény 80,000 tallér levonás nélkül.

1 Innsbrucki (tirol) sorsjegy, főnyeremény 30,000 forint.

B. csoport (évenként 13 huzás.)

Havi részlet 6 frt. Az utolsó részlet lefizetése után mindenki következő sorsjegyet kap:

1 3%-kos török cs. 400 frankos államsorsjegy, főnyeremény 600,000, 300,000 frank aranyban

1 braunschweigi hercegi 20 talléros sorsjegy, főnyeremény 80,000 tallér minden levonás nélkül.

Szász-meiningeni sorsjegy, főnyeremény 45,000, 15,000 délnémet ért. Továbbá vételjegyek ötöd 60-ki 5 %-os államsorsjegyekre, havi részlet 6 frt.

Továbbá vételjegyek egész 1864-ki sorsjegyekre, havi részlet 10 frt. Továbbá vételjegyek fél 1864-ki államsorsjegyekre, havi részlet 4 frt.

Továbbá vételjegyek fél magyar-sorsjegyekre, havi részlet 3 frt. Továbbá vételjegyek braunschweigi 20 talléros sorsjegyekre, havi részlet 2 frt.

Továbbá vételjegyek Innsbrucki sorsjegyekre, havi részlet 2 frt.

A tőzsde-iroda névzen ezen kívül, valamint a bécsi commissions-bank váltóíródája is minden, bármi nevet viselő bank-, váltó- és tőzsde-üzletet.

Látváltók, valamint hitellevelek Európa és Amerika minden nagy piacaira a legjutányosabban állítatnak ki.

Megrendelések az itteni piacról és a vidékről igen gyorsan, szilárdul és pontosan teljesítenek, s a tőzsde-iroda által vásárolt értékpapírokra, és váltókra, a pénzpiac időnkénti állásához képest a legjutányosabb feltételek mellett adatik kölcsön.

Az üzleti helyiségek naponta reggel 9-től este 6 óráig maradnak nyitva.

Vidéki megrendelések pontosan és utánvét mellett is eszközöltetnek. Nyeremény lajstromok minden huzás után ingyen és bérmentesen küldetnek meg.

Eskoros rohamokat (Nyavalyatörés)

gyógyít levelezés útján a eskor szakorvossa dr. O. Killisch, Berlin, Louisenstrasse 45. E pillanatban 1000-nél több betegre van kezelése alatt.

661 43-*

Tehenek, örüljétek!

Amerikában rövid idő alatt egy igen fontos mezőgazdasági feltalárás történt, a nekem ottani élelmiszeriparban fogva sikerült a kiválóan neveléses cikkből

a cs. kir. osztrák birodalom részére raktárt kaphat. Ez az

amerikai szabad, tehénfejő gép.

- 1. E készülék használatára minden foglalkozó a gazdaságok és gazdaságjelölésnek által — kik a gépet használják — kiállított állománybizonyítékot már elég biztosított nyitnak és eredményekért. E gép a legkisebb méretűből van készíthető, ára pontos utasítással együtt 6 frt. 50 kr.
- 2. Kapható az egyedüli raktárban

Friedmann A.-nál,
Bécs, Praterstrasse Nr. 26.

Óvás. Rövid idő óta azt veszem észre, hogy más, nem igen ósmeret és czegek az én metszvényeimet és hirdetésemeket használják, hogy a t. cz. közönséget tévútra vezessék. Ezen tehénfejő gép egyes egyedül és valódián — ezüsből — csakis nálam kapható; minden más hirdetések atánzóttak, rozszak és hamisak.

722 21-25

Bollinger Ferencz bécsi gépmérnök.

újanjavított s újabb időben legkeresettebb

HORDOZHATÓ JÉGPINCZÉK

gyára, ajánlja legjelesebb jégpinczéit sör és bor sat. számára, jég-hűtő készülőlékek, ételek, tej hús, zsírművek sat. elartására, víz-hűtő készülőlékek, fagyalt-gépeit és rezervoirjait fagyalt számára, aránylag legelőcsöbberben. Ajánlja továbbá az említett czegek és öntvények készítésére hordó dugaszait, pinceze felvonóit, jégkészítőkkel és anélkül, s mindenféle igazításokat eszközöl, valamint csapokat és dugaszokat újakkal becsereél. Megrendeléseket az említett tárgyakra, valamint vendéglők és kósmák be- rendezésére elfogad, pontosan és jutányosan teljesít, s kívánatra minálkál és árjegyzékkel szolgálta.

gyári főraktár, Bécs, Wieden, Heumühlgasse Nr. 2.

Apollo-gyertya- szappan-főraktár

Magyarország és társországi számára.

A szappan-szükséglet ideje leginkább most kezdődővén, bátorokudnk jó híreről ismeretes

Apollo-szappan-és Apollo-gyertya-

raktárunkat leszállított gyárarak mellett ajánlani s kívánatra részletes árjegyzékkelis bérmenten szolgálunk. Pesten, 1873. márczius 25-én.

Beimel és Herz.

Demjén László

m. k. egyetemi könyvtárusnál Kolozsvártt megjelent és általa minden könyvkereskedésben kapható:

Kolozsvár története.

Oklevéltárral. (I. Ős-, ó- és középkor. (513. Kr. e. — 1540. Kr. u.) Egy külön kötet világszító rajzokkal. (36 tábla.)

Irta Jakob Elek.

Ára 10 frt.

(327)

E minden tekintetben nagy, epochalis munkát itt hosszasan dicsérgetni és ajánlani feleslegesnek tartom, csak annyit kívánok megjegyezni, hogy Kolozsvár város és munka kiadásával magának maradó emléket emelt. Siessen tehát e város értelmes t. közönsége, e munkát pártfogása alá venni és terjeszteni, hogy a nagyszorgalmu és szaktudós íróba minél több kedvet öntsön e munka folytatására, melynek legérdekesebb része az újabbkor története lesz. A ki megszerezte magának ezen 3 részből álló első kötetet, az bizonyára érdeklél fogja lapozgatni és benne buyárokodni, s a folytatását minden áron megszerezze magának.

Szekely oklevéltár.

Kiadja a m. történelmi társulat kolozsvári bizottsága, szerkesztette

Szabó Károly.

I. kötet 1211 — 1519. 1872 Ára 2 forint.